

BROJ
3.

Bilten Hrvatskog društva za endokrinologiju i dijabetologiju HLZ

GODINA
2020.

TEMA BROJA

Incidentalomi nadbubrežne žlijezde – racionalni pristup

Incidentalomi nadbubrežnih žlijezda su tumori otkriveni „slučajno” tijekom dijagnostičkih postupaka zbog nevezanih simptoma. Kod svakog bolesnika s incidentalomom nadbubrežne žlijezde potrebno je odgovoriti na sljedeća četiri klinička pitanja koja obrađuje ovaj bilten.

1. Radi li se o dobroćudnom ili zloćudnom tumoru?

Oko 90% incidentaloma nadbubrežne žlijezde su dobroćudni tumori. U razlučivanju prirode tumora najvažnije su njegove radiološke karakteristike što se prvenstveno odnosi na gustoću tumora na nativnoj CT snimci, učinjenoj bez kontrasta, koja se izražava Hounsfieldovim jedinicama (HU).

Tumori niske gustoće (< 10 HU) su bez iznimke dobroćudni tumori. Na radiološkim nalazima se često opisuju kao hipodenzne tvorbe ili tvorbe koje imaju niske ili negativne koeficijente apsorpcije.

Manje specifične radiološke značajke koje ukazuju na dobroćudnost tumora su:

- pravilan oblik i homogena struktura
- veličina manja od 4 cm

Kod tumora gustoće veće od 20 HU može se raditi o dobroćudnom tumoru s manjim udjelom masti, ali i o feokromocitomu, karcinomu nadbubrežne žlijezde ili metastazi. U takvim slučajevima može biti indicirana dodatna radiološka obrada kojom se nastoji utvrditi priroda tumora. Od dodatnih radioloških metoda koristi se:

CT s kontrastom prema protokolu za tumore nadbubrežnih žlijezda - izračunava se brzina ispiranja kontrasta nakon njegove intravenozne primjene. Za adenome je karakteristično brzo ispiranje kontrasta iz tumora.

MR nadbubrežnih žlijezda - snimanje s kemijskim pomakom kako bi se utvrdilo postojanje masti u tumoru. Adenomi tipično pokazuju gubitak signala u snimkama izvan faze.

PET/CT – FDG: pretraga se u pravilu ne koristi za procjenu prirode tumora nadbubrežne žlijezde već je osnovna indikacija za ovu pretragu sumnja na metastatsku bolest.

2. Je li tumor hormonski aktivan?

ALDOSTERON: ovaj hormon se preporučuje mjeriti samo kod bolesnika s hipertenzijom ili hipokalijemijom koju ne možemo objasniti nekim drugim razlogom. Potrebno ga je određivati u kombinaciji s reninom ili reninskom aktivnosti plazme (RAP).

KORTIZOL: kod većine bolesnika s incidentalomom nadbubrežne žlijezde je potrebno evaluirati postojanje autonomne sekrecije kortizola. U tu svrhu se koristi

test supresije s 1 mg deksametazona. Koncentracija kortizola **< 50 nmol/L** nakon primjene deksametazona jasno isključuje prisutnost autonomne sekrecije kortizola dok koncentracija **> 138 nmol/L** potvrđuje ovu dijagnozu. Vrijednosti kortizola u testu između 50 nmol/L i 138 nmol/L predstavljaju 'sivu zonu'.

ANDROGENI: ove hormone je potrebno određivati samo kod kliničkih simptoma hiperandrogenemije te kod sumnje na karcinom kore nadbubrežne žlijezde.

METANEFRINI i NORMETANEFRINI su metaboliti kateholamina i mogu se određivati u plazmi ili u 24-satnom urinu. Ove hormone je potrebno određivati isključivo kod tumora visoke gustoće (> 20 HU) bez obzira ima li bolesnik hipertenziju ili ne. Povišene vrijednosti ovih hormona ukazuju na feokromocitom.

3. Kada je indicirana operacija tumora nadbubrežne žlijezde?

Operativni zahvat (adrenalektomija) je indiciran kod funkcionalnih tumora (feokromocitom, Cushingov sindrom i primarni hiperaldosteronizam) kao i kod tumora čije radiološke karakteristike ukazuju na njegovu zloćudnu prirodu.

S druge strane, operacija se ne preporučuje kod nefunkcionalnih tumora koji imaju jasno dobroćudne radiološke karakteristike.

Kod većine tumora manjih od 10 cm operativni zahvat se izvodi laparoskopskom metodom.

4. Je li potrebno dugoročno pratiti bolesnike s incidentalomima nadbubrežne žlijezde?

Kod nefunkcionalnih tumora koji imaju jasne dobroćudne radiološke karakteristike, daljnje biokemijsko, radiološko i endokrinološko praćenje nije potrebno.

Radiološko praćenje je potrebno isključivo kod tumora kod kojih inicijalnom radiološkom snimkom nije moguće nedvojbeno utvrditi dobroćudnu prirodu tumora. U tim slučajevima potrebno je odmah napraviti radiološko snimanje drugom metodom (CT s kontrastom ili MR) ili, u slučaju niskog stupnja sumnje na malignu prirodu tumora, ponoviti snimanje istom metodom za 6-12 mjeseci. U slučaju značajnog porasta veličine tumora u kontrolnom intervalu indiciran je operativni zahvat.

Biopsija tumora nadbubrežne žlijezde se u pravilu ne savjetuje, osim u slučaju postojanja druge maligne bolesti kada plan liječenja ovisi o prirodi tvorbe nadbubrežne žlijezde.

UREDNICI BILTENA: T. Dušek, D. Kaštelan, A. Novak, M. Tripolski

---

Hrvatsko društvo za endokrinologiju i dijabetologiju osnovano je 2015. godine s ciljem provođenja neovisnih edukacijskih programa iz područja endokrinologije i dijabetologije, promicanja racionalnog dijagnostičkog i terapijskog pristupa u medicini te stručnog povezivanja liječnika koji se bave endokrinologijom i dijabetologijom.

Bilten HDED HLZ obrađuje teme od važnog javno-zdravstvenog značaja iz područja endokrinologije i dijabetologije i namijenjen je zdravstvenim radnicima.

Hrvatsko društvo
za endokrinologiju i dijabetologiju
Hrvatskog liječničkog zbora

www.hded.com.hr